

דְּרָכֵי אִישׁ

גְּלִיזוֹן שְׁבוּעֵי מִמְשַׁנְתּוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הַרְה"צ רַבֵּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לְעֶזְרַיִם שְׁלִיט"א
יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרַסְלָב, יַבְנָאֵל עִיר בְּרַסְלָב, עִיר שׁוּמְרֵי הַלְשׁוֹן, עִיר הַשְּׂמֵחָה!

גְּלִיזוֹן רנ"ח | פְּרֻשַׁת בְּלָק תשפ"ו

יוֹם הַמִּיתָה

לְחֻזַק אוֹתָהּ!

* * *

הָאָדָם עוֹבְרִים כְּל־מִיָּנִי מַצְבִּים שׁוֹנִים, וְעַקֵּר הַלְמוּד הוּא 'הַתְּחִיָּוִת' - אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר שְׁבָעוּלָם, וְלִזְכֹּר הֵיטֵב מִן הַתְּכָלִית הָאֲמִתִּית - 'לֹאֵן הוּא צָרִיף לְהַגִּיעַ'; שְׁזָה יִהְיֶה בְּרוּר לוֹ כְּשֶׁמֶשׁ! לְהַגִּיד לְאָדָם "צָרִיכִים לְחַשֵּׁב עַל הַתְּכָלִית" בְּלִי לְגַלוּת לוֹ הַתְּחִיָּוִת - לֹא פּוֹעֲלִים מְאוּמָה... צָרִיכִים לְגַלוּת לוֹ "אֵיךְ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַתְּכָלִית"!

וְדָבָר זֶה מְבַאֵר בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל עַל-פִּי דְבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ה.): 'לְעוֹלָם יִרְגִּיזוּ אָדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר-הָרָע, אִם נִצְחָה - מוֹטָב, וְאִם לֹא יֵצֵסֵק בַּתּוֹרָה, אִם נִצְחָה - מוֹטָב, וְאִם לֹא יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, אִם נִצְחָה - מוֹטָב, וְאִם לֹא יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה'; נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: אִם הָעֵצָה הַכִּי טוֹבָה וְחֻזְקָה הִיא 'יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה', שִׁיאֲמַר זֹאת מִיָּד בְּהִתְחַלְתָּה... וּמִדּוּעַ צָרִיף לְהַקְדִּים לַמּוֹד הַתּוֹרָה וּקְרִיאַת שְׁמַע?

עַל-פִּי הָאֲמוּר מוֹבֵן מְאֹד, כִּי צָרִיכִים לְהַגִּיד לְבֶן-אָדָם מִשְׁפָּט כְּזֶה שֶׁל 'יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה' יַחַד עִם זֶה שְׂאוּמְרִים לוֹ 'אֵיךְ לְחִיּוּת' - אֵיךְ לְהִכִּין אֶת עַצְמוֹ לְיוֹם הָאֲחֵרוֹן, לֹא שְׂאוּמְרִים לוֹ שִׁיְהִיָּה יוֹם הַמִּיתָה וְזֶהוּ... וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים לוֹ מִקֵּדָם: תִּלְמַד תּוֹרָה - תִּתְחַלֵּל לְרַפֵּשׁ לְעַצְמְךָ נֶכֶס וּרְכוּשׁ נִצְחִי! אָדָם לֹא מִבִּין שֶׁכָּל פְּסוּק שֶׁהוּא לּוֹמֵד, כָּל פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת, כָּל דָּף גְּמָרָא, זֶה רְכוּשׁ נִצְחִי! זֶה יִהְיֶה חֶלְקוֹ לְעֵד וּלְנִצְחָה נִצְחִים!

וְהַדְּבָר הַשְּׁנִי הוּא 'יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע', הֵינּוּ שִׁיכְנִים עַצְמוֹ בְּאִמּוּנָה חֻזְקָה, שִׁידַע נְאֻמָּה (דְּבָרִים ו, ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" ! רַבְּנּוּ אוֹמְרִים (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה) שְׂאָדָם צָרִיף לְבַדֵּק אֶת עַצְמוֹ אֵיךְ הוּא אוֹחוֹ בְּאִמּוּנָה, וְאֵיךְ אָדָם יָדַע אֵיךְ הוּא אוֹחוֹ בְּאִמּוּנָה? שֶׁהוּא יוֹדַע שְׁעָלָיו לְהִתְחַזֵּק! הוּא יוֹדַע 'אֲנִי לֹא לְבַד, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲתִי, וְאֲנִי מְקַרֵּב אֶת עַצְמִי אֶל הַתְּכָלִית שְׁלִי!...

בְּעַת שְׁלֻמְדָנוּ עִם מו"ר שְׁלִיט"א אֶת מַעֲשֵׂה ט' בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, כְּשֶׁהַגִּיעַ אֶל הָעֲנָנִים שֶׁהִמְלִיךְ שְׁלַח שִׁיבוֹא לְפָנָיו הַתָּם, עָנָה וְאָמַר בְּהִתְעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה: אָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת תָּמִיד מוֹכֵן וּמְזֻמָּן 'שֶׁהִמְלִיךְ יִקְרָא לוֹ', וְיִדְקַדֵּק הֵיטֵב בְּקִיּוּם הַפְּסוּק (קֹהֶלֶת ט, ח): "בְּכָל יְעַת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים" - שְׁבָכֵל יְעַת יִהְיֶה מוֹכֵן וּמְזֻמָּן לְקְרִיאַתוֹ שֶׁל הַמְּלִיךְ, וְאִם אִם עָבַר עָלָיו מָה שְׁעָבַר - הָרִי רַבְּנּוּ ז"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', סִימָן מט), שְׁמִלְכַד הַתְּשׁוּבָה שְׂאָדָם עוֹשֶׂה עַל כָּל הָעָבֵר שְׁלוֹ, הוּא יְכוֹל לְהַשְׁלִים אֶת אוֹתָם הַזְּמַנִּים שֶׁהִיָּה רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אִם יִזְכֶּה לְהַזְדַּרֵּז בְּזִרְיוֹת גְּדוּלָה בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַשְׁלִים וּלְמַלְאוֹת כָּל הַזְּמַנִּים שֶׁהִיָּה נְזוּף וְרְחוּק מִן הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי שֶׁהוּא עֹתָה רֵץ בְּעַבּוּדָתוֹ - הוּא מַשְׁלִים חֶסְרוֹן הָעַבּוּדָה שֶׁל הַיָּמִים שְׁעָבְרוּ וְעַיִן עוֹד בְּפִרוּשׁ 'בַּתּוֹךְ הַנַּחֲלָה' שֶׁם וְעָרַב לָךְ.

כִּי הַצְּדִיקִים מְעוֹרְרִים אוֹתָנוּ אֶל הַתְּכָלִית, וְכִנְאָמַר בְּקֹהֶלֶת (ו, ב) "בְּאֲשֶׁר הוּא סוּף כָּל הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל לְבוֹ" - אָדָם יִשׁוּם לְלִבּוֹ אֶת הַתְּכָלִית, וְנִקְרָא בְּלִשׁוֹן רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד): 'זְכֹרוֹן בְּעֵלְמָא דְאֲתִי'; וְכִמוֹ שְׂאֲמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל קֵדָם הַסְּתַלְקוֹתוֹ (מִכְּתָב הַהַסְּתַלְקוֹת): "אֶף-עַל-פִּי שְׁזָה חֲרָפָה לּוֹמֵר, כִּי כָּל 'בַּעַל דְּרָשׁוֹן' אוֹמֵר אֶת זֶה - אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיף לּוֹמֵר", וְאֲמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן: "אִיר זְאֻלֵּט וּוִיסָן אִזְ מַע וּוְעַט זִיין אִמַּת אוֹן אִ גּוּסַס, אוֹן מַע וּוְעַט מוֹזֵן לִיגֵן מִיט דִּי פִיס צוֹ דִּי טִיר" - "שִׁתְּדַעוּ שִׁיגִיעַ זְמַן לְהִיּוֹת מֵת וְגוּסַס, וְיִהְיֶה מְכַרְחַח לְשִׁכְבַּ עִם הָרְגָלִים אֶל הַדֵּלֶת..."

וְהִנֵּה אֲמַנְסָה זֶה מִשְׁפָּט קֶצֶת 'חֲרִיף', וּבְדַרְדֵּר-כָּלֵל לֹא רוֹצִים לְשַׁמַּע אֶת זֶה... אָדָם אוֹמֵר: 'תֵּן לִי לְחִיּוּת'... נִכּוֹן שְׂאֲתָה רוֹצֶה לְחִיּוּת, אָבֵל תִּלְמַד 'אֵיךְ' לְחִיּוּת! תִּלְמַד אֵיךְ מְסַדְרִים אֶת הַחַיִּים! אֵיךְ תְּצַלִּיחַ בַּחַיִּים! הֲלֹא בַחַיִּי

טעון באור, וכי זה מה ששרים בחתנה? מסביר מוהרנ"ת ז"ל: זו העצה! זו היתה התשובה של הצדיקים הללו נגד היצירה-הרע - הסמ"ך-מ"ם: 'וי לן דמיתגן' - 'מה אתה רוצה ממני? ! אני יודע שאני צריך להכין את עצמי ליומי האחרון, וזו כל ההתחזקות שלי! כל נקדה שאני זוכה לתפס לעצמי, זו קרן לעד ולנצח נצחים! ...'

אשרי המחזיר למודים קדושים אלו בנפשו, וזוכה לזכור היטב את תכליתו, ואל ישכח שיחת רבנו ז"ל (ת"י-מוהר"ן, סימן שנד): 'כי אני יודע שיהיה עת בעת שיהיה האדם מנח על הארץ עם רגליו אל הדלת, אז יסתכל על עצמו היטב ויתחרט מאד מאד על שלא זכה להתקרב אלי, או שלא קיים את דברי, כי אז ידעו שאם היו מקרבים אלי ומקיימים את דברי לא היה שום דרגא בעולם שלא הייתי מביאם לאותה המדרגה...'

ברם, לפעמים האדם אמנם למד תורה, וגם קרא קריאת שמע, אבל עדין היצירה-הרע בוער בו... כי 'מלחמת היצירה' היא דבר תמידי ולא קל, היצירה-הרע מגיע מפל-מיני פונונים, דרכים והתלבשויות שונות, ומה יעשה נגדו?... על זה אומרים חכמינו הקדושים: 'יזכר לו יום המיתה' - יזכר מה התכלית בזה העולם!

כללו של דבר: 'יום המיתה' זה לא דבר שאמור להעציב את האדם, חס ושלום, אלא אדרבה! הוא הנותן לו את הכח להתקדם הלאה, ולדעת שעליו להכין את עצמו ליומו האחרון...

ומסביר מוהרנ"ת ז"ל, שזה פרוש דברי הגמרא (ברכות לא): 'אמרו ליה רבנן לרב המנונא זוטי בהלולא דמר בריה דרבינא לישרי לן מר' - יושבים צדיקים בחתנה, ומבקשים מהצדיק שישיר משהו, 'אמר להו: וי לן דמיתגן, וי לן דמיתגן' - אנחנו צריכים למות... ולכאורה

שמירת העינים

פרושים על התורה!

* * *

וספר מו"ר שליט"א, שפעם היה איש אחד מאנשי-שולמנו שכשהיה הולך ברחוב שמעו איך שהוא חוזר ואומר לעצמו כמה וכמה פעמים 'פרושים על התורה... פרושים על התורה'... ולא ידעו בכלל מה הוא אומר, וחשבו שסתם מדבר אל עצמו, עד שפעם אחת שאל אותו אחד: מה זה שאתה חוזר ואומר לעצמך בכל פעם 'פרושים על התורה, פרושים על התורה'... ענה ואמר לו בתמימות: הרי רבנו ז"ל אומר בספר-המדות (אות נאוף, סימן יט): 'מי שאין מסתכל על נשים, זוכה שזרעו יחברו פרושים על התורה'; ולכן בכל פעם שאני הולך ברחוב, ויש לי נסיון להסתכל על נשים, מיד אני עושה חשבון לעצמי: הלא אם לא אסתכל, אזכה לילדים שיחברו פרושים על התורה, הלא בודאי זה פדאי וכדאי, שעל-ידי השקעה קטנה אזכה להרויח דבר נפלא כזה, ילדים שיחברו פרושים על התורה! וזה עוזר לי להתגבר על יצרי... ודברי פי חכם חן.

סים מו"ר שליט"א ואמר: נוסף על כל זאת יזכר האדם היטב, שאל לו להתפעל מן הנסיונות כלל וכלל, כי 'נסיון' הוא מלשון נס והרמה, ובכל פעם שאדם בא לידי נסיון זה כפי להרימו ולהביאו למדרגה יותר גבוהה, ואל יחלש בדעתו כלל, אלא יתגבר בכח גדול ובשמחה רבה, וכדאי יהא השם-יתברך בעזרו שיזכה לכבש את יצרו, ולראות אלקותו יתברך מכל דבר, ויאירו עיניו באור השכינה הקדושה אמן סלה!

מו"ר שליט"א אמר, אשר אדם שזוכה להתגבר על הנסיונות שיש בענין שמירת העינים ולא לסור אחר ראות עיניו - אי-אפשר לתאר בשכל אנושי כלל איזה רעש הוא גורם בשמים, ובכל פעם שזוכה להתגבר על יצרו הוא מקיים מצות לא-תעשה' מדאורייתא של (במדבר טו, לט) "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם!"

ואמר מו"ר שליט"א, שכאשר מגיע לפני האדם נסיון בשמירת העינים, ראוי לו לומר בכל פעם בפה מלא: 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה, הריני מוכן ומזמן לקיים מצות לא-תעשה של "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" ליחד שם י"ה בו"ה, ביחודא שלים בשם כל ישראל'; וכן ראוי לו לרקד אפלו באמצע הרחוב בינו לבין קונף בשקט שזכה להתגבר על יצרו, ולתן שבח והודיה אל השם-יתברך שעזרו בזה.

ואם אדם מרגיל עצמו בכך - ענה ואמר מו"ר שליט"א - יראה שכל הנסיון יהיה כבר 'ספור אחר' לגמרי, ולא יצטרך כל-כך להלחם עם יצרו בכל פעם, אלא יתחיל לראות אלקות מכל דבר, כי הבעל-דבר מאד מפחד מזה שבן-אדם לוקח את הנסיונות שהוא ממציא לו ומתפך אותן לדבקות אל השם-יתברך, ואם יאחז בדרך-הקדש הזו, ויהיה חזק מאד לברח מנסיונות, אזי יראה שבמשך הזמן יהיה בן-אדם אחר לגמרי!